

Støttet af:

Dyrkningsvejledning – kompost

Kompostens egenskaber afhænger af hvilke materialer, der er brugt som udgangspunkt for komposteringen. Fælles for komposter, er at materialet har gennemgået en nedbrydning under fugtige, varme og luftrige forhold.

Denne dyrkningsvejledning fokuserer på kompost baseret på en blanding af haveparkaffald og kompost baseret udelukkende på haveparkaffald. Begge typer af kompost har højt indhold af organisk stof og er velegnede som jordforbedringsmidler. Kompost med husholdningsaffald har også en værdi som gødningsmiddel, mens gødningsværdien er ret begrænset for komposteret haveparkaffald. Kompost har desuden en betydelig.

Indhold af næringsstoffer i kompost

Tabel 1 viser typiske indhold af makronæringsstoffer i kompost. Da kompost er et variabelt materiale vil indholdene være forskellige fra type til type, og det kan også variere fra gang til gang. Derfor er der i tabellen vist intervaller for typiske indhold. De specifikke indhold af kvælstof og fosfor, og eventuelt også andre næringsstoffer, i den modtagne kompost fremgår af den deklaration der fås fra leverandøren.

Tabel 1: Typiske tørstof- og næringsstofindhold i kompost.

	Kompost af husholdningsaffald + haveparkaffald	Kompost af haveparkaffald
Tørstof	60-80 %	60-80 %
Total-kvælstof	10-20 kg pr. ton	3-6 kg pr. ton
Ammonium-kvælstof	1-2 kg pr. ton	0-1 kg pr. ton
Fosfor	2-6 kg pr. ton	0,5-1,5 kg pr. ton
Kalium	3-8 kg pr. ton	1-4 kg pr. ton
Magnesium	1-2 kg pr. ton	0,5-1,5 kg pr. ton
Svovl	1-3 kg pr. ton	0,4-1 kg pr. ton
Calcium	15-30 kg pr. ton	5-15 kg pr. ton
Kulstof	100-200 kg pr. ton	50-100 kg pr. ton
Ammonium-andel	ca. 10 %	ca. 3 %
C/N-forhold	ca. 15	ca. 15
N/P-forhold	ca. 3,8	ca. 4
pH	7-8,5	7-8,5

Udnyttelse af næringsstoffer fra kompost

Fosfor

Effekten af fosfor i kompost kan forventes at være omkring 40-70 % af fosfor i handelsgødning. Effekten afhænger bl.a. af den jord, komposten tilføres til. Generelt vil der være en bedre effekt på jorde med reaktionstal under 7, end på jorde med højere reaktionstal. Det skyldes at en stor del af fosforet i kompost er bundet til calcium i en form, som opløses bedst under sure jordforhold.

Kvælstof

Der kan forventes en virkning af kvælstof i kompost på omkring 10-25 % for kompost baseret på husholdningsaffald. Den relativt lave virkning skyldes, at kun en lille andel af kvælstoffet findes som ammonium-kvælstof, samtidig med at komposten har et højt C/N-forhold på over 10, som betyder at det organiske kvælstof kun langsomt frigives. Kvælstofvirkningen for kompost af kun haveparkaffald er meget begrænset, og kan sågar være negativ, hvis der ikke er sket tilstrækkelig kompostering af materialet.

Den lovgivningsmæssigt fastsatte udnyttelsesprocent, som indbefatter både førsteårsvirkning og eftervirkning, er sat til 20 % for kompost baseret på husholdningsaffald.

Andre næringsstoffer

Komposter har relativt høje indhold af kalium. Gødningsværdien af dette kalium er stort set den samme som af kalium i handelsgødning.

Organisk stof

Komposter er gode jordforbedringsmidler grundet de høje indhold af organisk stof. [uddybning].

Andre egenskaber

Kalkvirkning.

Sådan kan kompost bruges

Tabel 2 viser et eksempel på tilførte næringsstofmængder, hvis der udbringes 30 kg P pr. ha. Dette svarer til en mængde på omkring 7,5 tons kompost m. husholdningsaffald og 30 tons komposteret haveparkaffald.

Denne mængde vil ikke kunne dække afgrødens behov for næringsstoffer, og det vil i alle tilfælde være behov for at supplere op med kvælstof fra andre kilder. På marker med lav (til moderat) fosforstatus kan det også være nødvendigt at supplere op med fosfor fra andre kilder eller øge mængden af udbragt kompost. Dette kan dog kun gøres så længe bedriftens samlede fosforforbrug ikke overstiger gennemsnitligt 30 kg P pr. ha. Tilførsel af kalium, magnesium og svovl med kompost ved 30 kg P pr. ha vil i de fleste tilfælde kunne dække afgrødens behov. [NB: kalium v. husholdningskompost måske på grænsen].

Tabel 2. Eksempel på tildelte næringsstoffer ved udbringning af 30 kg P pr. ha med kompost. Som forudsætninger er brugt en vurderet middelværdi af næringsstofindhold fra tabel 1, samt effektiviteter af N og P for udbringningsåret på 20 og 55 % for kompost med husholdningsaffald og 5 og 40 % for kompost af haveparkaffald.

Produkt	Mgd/ha	N		P		K	Mg	S	Ca	C
		Total	Effektivt	Total	Effektivt					
Kompost m. husholdningsaffald	7,5 tons	113	23	30	17	45	11	15	169	1125
Kompost, haveparkaffald	30 tons	135	7	30	12	75	30	21	300	4500

Vær opmærksom på

- Stabiliteten af komposten, måske især haveparkaffald kan være komposteret under mindre kontrollerede forhold, hvor komposteringsprocessen eller eftermodningen ikke har været tilstrækkelig til at opnå en stabiliseret kompost.
- Fysiske urenheder: metal, plastic, glas
- Ukrudtsfrø kan forekomme i haveparkaffald, der ikke har gennemgået kontrolleret kompostering. Det kan måske være nødvendigt at efterkompostere.